

Sófár

2006. 05. 28.

אזאגערעגערע - און עתון של הקהילה היהודית בנירעגיהאזא - a Nyíregyházi Zsidó Hitközség lapja

Izrael államalapítására emlékeztek az Operában

David Admon Izrael Állam magyarországi nagykövete feleségével az Operában

**TOVÁBBI CIKKEINK: Ismét Buchenwaldban ■ Bad Arolsen vall ■ A Soá napja
■ Mindig jön egy újabb „szedre“ ■ Ehud és barátai ■ Nyíregyháza jövője**

Szili Katalin: Izrael a demokrácia szigete a Közel-Keleten

Izrael államalapítására emlékeztek az Operában

Izrael Állam magyarországi nagykövetsége minden évben színvonalas műsorral, és neves személyek meghívásával szervezi Jom Háácmáut, azaz Izrael Állam 1948-as megalapításának ünnepét. Idén, a május 2-án tartott ünnepség keretében a nagykövet Jeruzsálem-díjat adott át az Operaházban több neves személynek, közöttük Mádl Ferenc köztársasági elnöknek, Szili Katalinnak, az Országgyűlés elnökének, Markó Iván táncművésznek és Engländer Tibornak, a Magyarországi Cionista Szövetség elnökének.

David Admon, aki 2004-től áll Izrael Állam magyarországi nagykö-

vetségének élén, feleségével személyesen köszöntötte a budapesti Operaházban tartott ünnepségre meghívottakat. A vendégek között köszönetét fejezte ki a meghívásért több magyar közéleti személyiség is, mint például Bárándy Péter volt igazságügyi miniszter, Stumpf István politológus, Kovács Árpád, az Állami Számvevőszék elnöke, Lomniczi Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos és Csabai Lászlóné Nyíregyháza Város polgármestere is.

Természetesen a magyarországi zsidóság képviselői is megjelentek az ünnepségen. Az idén 84. életévét betöltő Schweitzer József nyugalma-

zott főrabbi feleségével személyesen üdvözölte a Nyíregyházi Zsidó Hitközség tagjait.

Az est nyitányaként elhangzott az izraeli és a magyar himnusz az Operaház kórusának előadásában. Ezt követően került sor a Jeruzsálem-díj átadására.

A Jeruzsálem-díjat David Admon nagykövet honosította meg Magyarországon, és először idén adták át. A nagykövetség létrehozott egy bizottságot, melynek tagjai olyan személyeknek ítélik oda a díjat, akik különböző területen tevékenykednek (pl. politika, gazdaság, kultúra), és Izrael Állam illetve Magyarország kapcsolatának javítása érdekében jelentős

A nagykövet köszönti a vendégeket az ünnepség előtt az Operaház előcsarnokában

érdemeket szereztek.

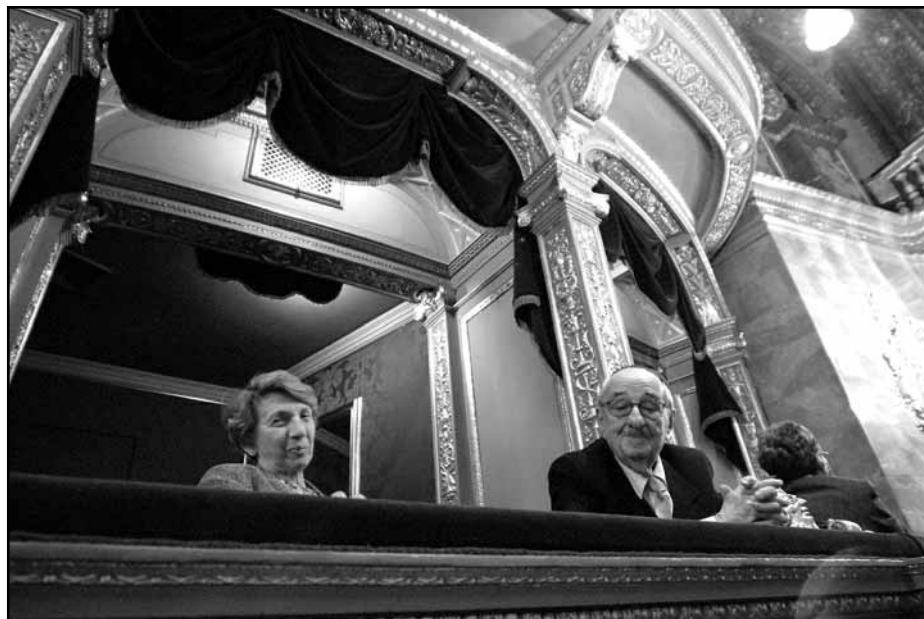
A díjat először Mádl Ferenc volt köztársasági elnök vehette át, mivel - többek között - elnöksége ideje alatt nyithatta meg kapuit a Páva utcai Holokauszt Emlékközpont és felújított zsinagóga.

Ezután Szili Katalinnak nyújtotta át a nagykövet a díjat. A népszerű politikusasszony beszédében kijelentette, a Szentföld mindannyiunk otthona, továbbá méltatta Izrael Államának létezését, és hangsúlyozta, hogy a zsidó állam a demokrácia szigete a Közel-Keleten.

Markó Iván táncművész a díjat - hivatásához méltón - a művészet nyelvén köszönte meg. A közönséget is bevonva táncmozdulatokkal fejezte ki emelkedett érzelmeit az ünnepséggel és Izrael Államával kapcsolatban.

A díjak átvétele után a vendégek a zsidósággal kapcsolatos operarészleteket hallgathattak meg neves magyar és izraeli művészek előadásában. A műsort természetesen nem zárhatta más, mint Verdi híres operájában, a Nabuccoban elhangzó Szabadság kórus hömpölygő dallama.

Az előadást követően a nagykövetség fogadáson látta vendégül a meghívottakat, ahol ízletes izraeli ételekből állt a kínálat. ■

Schweitzer József főrabbi köszönti olvasóinkat

Markó Iván táncsal köszöntö meg az izraeli elismerést

Izraeli díj magyar közjogi méltóságoknak

Ezúttal Izraelért szólt a dal

Ismét Buchenwaldban

A Buchenwald Emlékhely és Mittelbau-Dora Alapítvány, (SGBMD) valamint a Buchenwald-Dora és Táborai Nemzetközi Bizottsága (IKBD) meghívására áprilisban résztvettem a fasizmus áldozatainak emlékére és a náci koncentrációs táborok felszabadításának 61. évfordulójára Buchenwaldban szervezett többnapos rendezvényen. Csoportunkat ezúttal Dr. Szenes Iván a NÜB Nácizmus Üldözöttei Országos Egyesületének elnöke vezette.

Az IKBD 8-án tartott éves, soros ülésén megható jelenet volt, amikor Buchenwald magyar zsidó áldozatai emlékének ápolásáért, az antiszemitizmus, a rasszizmus, az idegengyűlölet ellen és a túlélők érdekében, valamint a fiatal generációk nevelése terén kifejtett több évtizedes tevékenységéért Dr. Szenes elnök meleg szavak

kíséretében átnyújtotta a Magyar Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány ezüst plakettjét és a vele járó oklevelet Prof. Dr. V Knigge-nak a SGBMD elnökének és Dr. I Seidel asszonynak az IKBD titkáranak.

9-én a Buchenwaldban és mellék-táborokban 1937 - 1945 között meggyilkolt, betegségben elhunyt vagy éhenhalt 56 ezer - közöttük több mint 10 ezer magyar zsidó - fogolyra

emlékeztünk mi, a mintegy 30 országból meghívott egykori Buchenwald Häftlinge és a gyászemlékezésre érkezett ezrek. A nemzetek zászlóival feldíszített egykori Appellplatzon rövid megemlékezést tartott: az IKBD Elnöke, Weimar Város Főpolgármestere, a Német Szinti - Roma Központi Tanács Elnöke, egy volt - ma 100 éves - fogolytársunk, valamint egy egykori Häftling fia. A beszédek és a Buchenwald induló elhangzása után az itt lévő, testhőmérsékleten tartott nagyméretű bronz emléktáblát - amelyre a német A B C sorrendjében rá van vésve az egykor itt fogvatartottak országainak neve - koszorúztuk meg. Délután a híres buchenwaldi harangtoronyban lévő emléktáblára helyeztük el a megemlékezés és a kegyelet koszorúit és virágait.

10-én a Nordhausen melletti Mittelbau-Dora-ban - Buchenwald legnagyobb külső, majd végül önálló táborában - épült szoborcsoportnál, az itt elpusztított bajtársainkra emlékezve hajtottunk fejet és koszorúztunk, mi az egykori foglyok és a vendégek. Ekkor nyitották meg a helyi és a weimari Gestapo ördögi tevékenységét bemutató állandó kiállítását. Ezután előadások hangzottak el az itt történekről. Dorában a foglyok által megépített földalatti

gyárban összesen 6000 db V - 2 rakétát állítottak össze, ezeknek csak a fele lett bevetésre kész. A Szövetséges Hatalmak csapatai előrenyomulásának és a szerelést végző foglyok szabotálásának - amiért számos foglyot gyilkoltak meg - köszönhetően, a világ nem ismerhette meg a nácik e több ezer km hatótávolságú „csodafegyverének“ pusztító hatását.

11-én Buchenwald felszabadításának 61. évfordulóján - amely Németországban a náci koncentrációs táborok felszabadításának hivatalos napja is - először a már említett bronz táblánál helyeztük el az emlékezés és kegyelet virágait, koszorúit. Ezután a szovjet hadifoglyok, a zsidó, a szinti - roma, az osztrák, lengyel Häftlinge, valamint Buchenwald 27 külső munkatáborában sínylődő több mint 25 ezer - köztük mintegy 12 ezer magyar zsidó - női fogolyra, lányra, asszonyra emlékezve az egykori fogolyépületek helyén emelt emléktáblákhoz vonultak és helyeztek el virágokat a megemlékezés résztvevői.

A körséta az egykori krematóriumnál fejeződött be. Minden megállónál rövid, néhány mondatos ismertetőt tartottak a SGBMD munkatársai.

Csoportunkban megütközést keltett, hogy - jöllehet a rendezvényre minden berlini külképviselet kapott meghívást - a Magyar Köztársaságot egyik megemlékezésen sem képviselte hivatalos személyiség...

Magam, a Zeitz melletti Rehmsdorfot, a BRABAG WERKE KZ-jának helyét - egykori 10 hónapos fogságom helyszínét - is felkerestem. Az itt elpusztított bajtársaim emlékére állított emlékkő megkoszorúzása után hosszasan időztem a Helytörténeti Múzeum épületében és ▶

„...a
németek
szembe
néztek a
múlttal...“

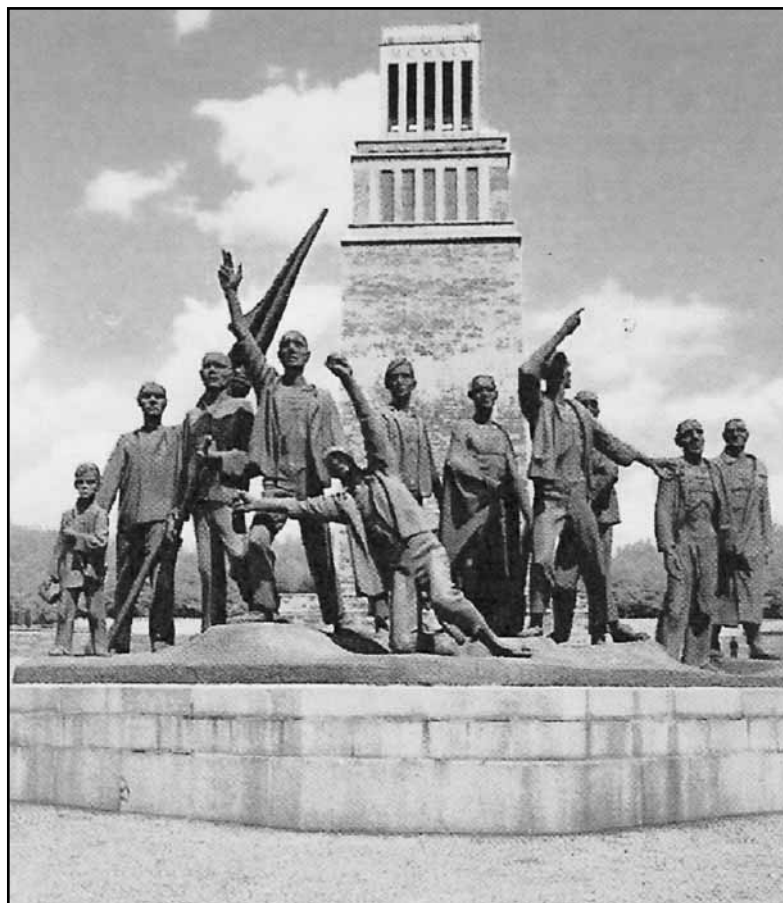
annak részeként az Aussenkommando „WILLE“ életét bemutató 2005-ben megnyitott állandó kiállításon. A tárlatot egy nyugdíjas pedagógus vezetésével több tucat - különböző életkorú - társadalmi aktivista gondozza, frissíti. Rendszeresen kutatják, keresik a kapcsolatot a volt foglyokkal, a találkozásokat hangszalagon és képen örökítik meg.

Németországban az egykori nagyobb, törzstáborok helyén képzési centrumokat hoztak létre, ahol felkészült történelemtanárok és történészek ismertetik a náci érában történeteket az ide látogatókkal.

A középiskolások, a főiskolák és az egyetemek hallgatói az 1933 - 1945 közötti évek történelmi témáit szervezeten e képzési centrumokban veszik át magas színvonalon.

Mostani - sokadik - buchenwaldi tartózkodásom során tovább erősödtek korábbi személyes következtetéseim, miszerint a németek szembe néztek a múlttal: elfogadják, hogy a fasiszta rezsim - kiemelten a II. világháború - alatt óriási bűnököt követtek el és abban is egyetértenek, hogy mindazokért vállalják a felelősséget. A német tömegeknek mindez ma már közös meggyőződése.

Kovács László

fotó: magánfelvétel

A Buchenwaldi emlékmű: szoborcsoport a harangtoronnyal

Bad Arolsen vall

Ha az interneten „rákeresünk“ a Bad Arolsen szóra, hotelek hadainak honlapjaiba ütközünk. A Hannovertól délre, Németország közepén található település - ahogy a nemrég felvett Bad név is utal rá, - egy népszerű üdülőváros.

Bad Arolsen azonban másról is nevezetes. A vészkorszakban a haláltáborokban folytatott gyakorlattal ellentétben a koncentrációs táborokban minden eseményt akkurátusan rögzítettek. Az archívumban mintegy 50 millió dokumentum található kb. 17,5 millió személyről.

A bejegyzések számtalan információt tartalmaznak a harmadik birodalom áldozatairól. Bürokratikus rövidegességgel utalnak a fogvatartás okaira, többek között arra, hogy kit tartottak a náci idegbetegnek, ho-

moszexuálisnak vagy alacsonyabbrendűnek. Ezeket az anyagokat a szövetséges csapatok összegyűjtötték, és ideiglenesen Londonba szállították. Az akták ezután kerületek egy bad arolseni hatalmas irattárba, mely a Vöröskereszt felügyelete alatt működik.

1955-ben született egy nemzetközi megállapodás 11 ország között, mely szerint az irattárba csak a Vöröskereszt tekinthet be az áldozatok hozzátartozóinak megkeresésére. Személyiségi okokból abban történészek nem kutathatnak.

Főként izraeli és amerikai nyomásra végül Brigitte Zypries, német igazságügyi miniszter bejelentette, hogy a német kormány kezdeményezi az archívum teljes megnyitását a kutatók előtt.

A város címere: kinyílnak a náci akták

Ennek érdekében még május közepén összeült a 11 szerződő állam képviselője, hogy módosítsák a nemzetközi paktumot.

Az iratok nyilvánossá válásával a holokauszt számos új részlete kerül napvilágra, és az eddig homályos területekről a történészek teljes képet alkothatnak majd. Az új információk feldolgozása egyben a holokauszt-tagadók dolgát is jelentősen megfogja nehezíteni. ■

A Soá napja

„Hatvan évvel ezelőtt, 1944. április 16-án vette kezdetét a magyarországi zsidóság gettóba zárása, brutális elkülönítése attól a nemzettől, amelybe született, amelynek nyelvét beszélte, kultúráját, gazdaságát gyarapította, amelynek szabadságáért, függetlenségéért az elmúlt századokban vérével is áldozott.

A zsidótörvényekkel és 1944 tragikus tavaszán a Holocausttal magyar és magyar közvélemény között ékelődött a szégyen.

Százezreket rekesztettek ki a teljes jogú állampolgárok sorából, hajtottak kényszermunkára, zártak gettóba és deportáltak haláltáborokba. Hatszázezer magyarországi zsidó,

roma és politikai üldözött esett áldozatul a tervszerű népirtásnak. A magyar nemzetet megtizedelő háború tragikus áldozatainak számát továbbnövelte az okatlan, elvakult és fékevesztett gyűlölet.

A Holocaust a magyar nemzet tragédiája.

A veszteség még itt él velünk, a fájdalom még nem múlt el.

A magyar millennium évétől (...) április 16. a Magyar Holocaust Emléknapja. (...)“ - olvasható a Magyar Országgyűlés 1/2004. (IV. 6.) számú politikai nyilatkozatában.

Ezen a napon idén a budapesti Holocaust Emlékközpontban rövid megemlékezést tartottak, melyen részt vett többek között David Admon izraeli nagykövet, Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke, Fónagy János a FIDESZ országgyűlési képviselője. A résztvevők mécses gyűjtöttek az Emlékközpont falánál, melyen már több ezer holokauszt-áldozat neve olvasható.

A megemlékezésen Kovács Tamás történész méltatta az Emlékközpont holokauszt-történeti kiállítását, és reményét fejezte ki az iránt, hogy a kiállítás üzenete az emberi jogok iránti elkötelezettséget erősíti a látogatókban.

A Holocaust Emlékközpont „Jogfosztástól népirtásig“ címet viselő holokauszt kiállítása valóban részletesen, korabeli fotókkal, más dokumentumokkal illusztrálva kíséri végig a holokauszt történetét. A multimédiás berendezésekkel ellátott tárlatban találunk többek között olyan adatbázist, mely segítségével olyan neves személyekről tudhat meg a zsidósághoz való kötődésük, akikről ez nem köztudomású.

A kiállítás látogatói rövidfilmes feldolgozásban az antiszemitizmus és az antijudaizmus alapvető fogalmaival is megismerkedhetnek. ▶

A Páva utcai zsinagóga

A magyar holokauszt áldozatainak emlékére készített kiállítást megtekintők végül a gyönyörűen felújított Páva utcai zsinagóga impozáns épületébe léphetnek be.

Április 16-a a Budapesten szervezett Élet Menete napja is volt. A szervezők a Margit híd pesti hídfőjéhez várták azokat, akik az 1944-45-ös nyilas terror mártírjaira és a holokauszt áldozataira kívántak emlékezni fáklyás felvonulás keretében.

Az eső ellenére többezressé duzadt tömeg a Vizafogó Mártír emlékműig vonult, ahol Csonka András színművész köszöntötte a résztvevőket. A Duna parton tartott megemlékezésen Kiss Péter kancellária miniszter mondott beszédet, és Gerendás Péter előadásában hangzott el a Jidise máme egy feldolgozása. Székelyi József színművész megrendítő szavai után Frölich Róbert főrabbi beszédében felhívta a figyelmet a holokauszt előzményeire: a zsidótörvényekre, a lelki és fizikai terrorra.

Az élők emlékeznek

A beszédek között a Pannónia Klezmer Band zenéjét hallgathatták a résztvevők, illetve zsidó fiatalok izraeli táncot mutattak be.

A megemlékezés végén közös Kádis következett, majd a színpad mellett először egy menórát, majd a „6 000 000” számot formáló fényf-

ektek jelentek meg az áldozatok emlékére.

Az Élet Menete mozgalom támogatására korábban alapítványt is létesítettek, mely évről-évre gondoskodik a holokauszt auschwitzi és magyarországi megemlékezések elősegítéséről, népszerűsítéséről. ■

Az eső ellenére sokan résztvettek a fáklyás felvonuláson

Mindig jön egy újabb „szedre“

György Miklós - akit mindenki csak Andrisként ismer - 53 éves vállalkozó. Bár eddig sok mindent csinált, a családi hagyományokat követve jelenleg hordó-kereskedelemmel foglalkozik. Andris Nyíregyházán született és azóta is itt él, egy gyermek édesapja. Mindig is kíváncsian hallgatom történeteit, és gon-

dolatait a világról, az életről.

Hogy megadjuk a módját a beszélgetésnek, elmegyünk vacsorázni a sóstói Krúdy Szállóba, amit mindenki csak a „Teraszként“ ismer. Kicsit borult az idő, de kellemes, a Sóstói tavon barátságos hullámok fodrozódnak, a Teraszon Demjén szól. Megjegyezzük, hogy micsoda óriási hang...

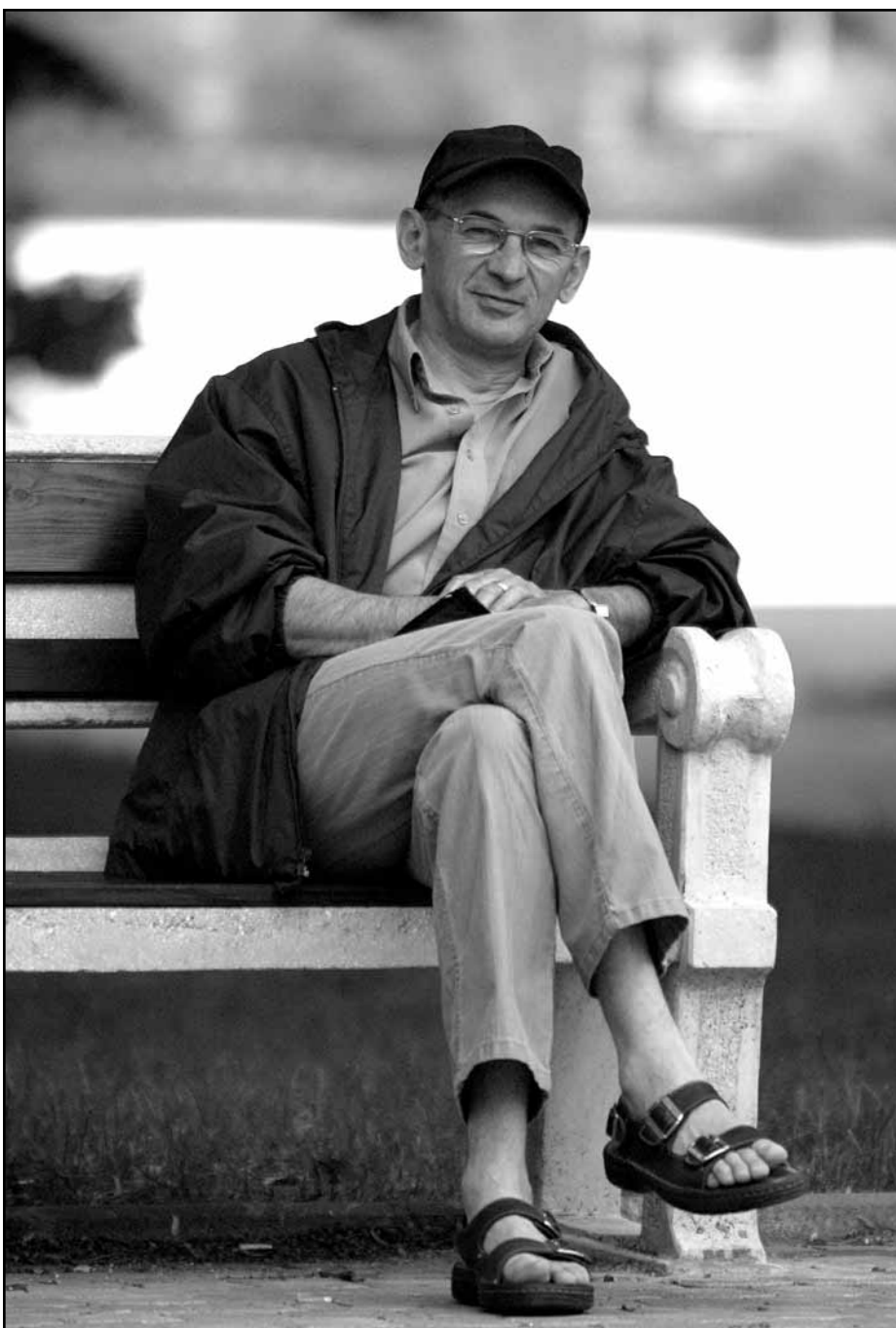
Rendelünk, és míg tálalják az ételt, beszélgetünk közös ismerősökről, sorokról, tanulságokról.

- Andris! - kérdezem tőle. - Mi az életfilozófiád?

- Mielőtt a diktafont bekapcsoltad, említettem, hogy az embernek az életben nem szabad nagy dolgokra várnia. Ha a kicsi beérik, akkor tulajdonképpen a boldogság adott. Én így gondolom... Mindig eszembe jut, hogy a szüleim, és a nagynéném nagyon jó módban éltek. A nagyapámnak például szeszgyára volt. Gyönyörű házban laktak a Széchenyi utcán, hatalmas kerttel, tenispályával. Amikor visszajöttek a deportálásból, csak Nyírmadán maradt valamijük, ahol a birtok egy része volt, és egy ólba tudtak csak beköltözni, ahol azelőtt állatokat tartottak.

A pincér meghozza az ételt, így a diktafont kikapcsolom. Andris megjegyzi, hogy milyen fura, hogy most ilyen kevesen vannak a „Teraszon“. Régen ez a hely - emlékszik vissza - hétköznap is zsúfolásig tele volt emberekkel, és élő zene szólt. Tovább dicsérjük Rózsit... A vacsora elfogyasztása után folytatja.

- Szóval miután Nyírmadára költöztek, újból gazdálkodtak, de már sokkal szerényebb keretek között. Később Nyíregyházára kerültek, de ekkor azt is elvette tőlük az állam, amijük maradt. Bár emiatt teljesen elszegényedtek, sosem éreztem azt, hogy boldogtalan emberek lettek volna a szüleim. A nagynéném mindig azt mondta: „Drága gyermekem, az hogy elvesztettünk mindent, nem érdekes. Ez csak dolog, ami van, aztán nincs. Az igazi fájdalom az, hogy elvesztettük a szeretteinket.“ Annak ellenére, hogy a szüleim mindig is úgy neveltek minket, hogy boldogok legyünk, a testvéremmel tudtuk, nagy fájdalmat hordoznak. Ezt viszont sosem mutatták, mert nem akarták azt, hogy mindig a múltba révedező, búval

bélelt emberek legyünk. És boldogan is nőttünk fel. Szóval a boldogsághoz nem kell kastély...

„... várj, míg felkel majd a nap...“ - énekli Rózsi mialatt a pincér elviszi tányérjainkat. Megkérdem, hogy ma miért nincsenek ilyen tehetségek. Mert meghaltak Auschwitzban... - mondja Andris.

- Találkoztál valaha kifejezetten ellened, mint zsidó ellen irányuló kirekesztéssel?

- Amikor gimnazista voltam, nagyon sok jó barátom volt. Egyszer adtak egy filmet a tévében, ami egy Klein úrról szólt.

- Nem Alain Delon játszotta a főszerepet? - vágok közbe.

- Nem tudom, lehet... Nem emlékszek.

- Nem rég vettem egy filmet, aminek a címe az, hogy Klein úr. Alain Delon játssza a főszerepet, és arról szól, hogy bár az Alain Delon által alakított Klein úr nem zsidó származású, mégis a hatóságok lefoglalják a vagyonát, mert összetévesztik egy titokzatos zsidó Kleinnel. A film arról szól, hogy hogyan küzd Alain Delon a félreértés tisztázásáért.

- Igen, most már emlékszem, ez a film volt! Szóval minket eredetileg Kleinnek hívtak, és a film után, másnap az iskolában azt vettem észre, hogy demonstratív félrevonul az egyik haverom, és vele együtt a többiek, mikor oda akartam menni hozzájuk. Ez annyira rosszul esett, hogy összeszedtem a cuccomat és hazamentem. Pár nap múlva eljött az osztályfőnököm, és elnézést kért édesanyámtól, hogy ilyen előfordulhatott. Aztán rendbejött minden, és jártam a suliba tovább. De milyen az élet! Ennek a félrevonulásnak a főszervezője később jó haverom lett, sajnos azonban a katonai szolgálat alatt öngyilkos lett. A fura az, hogy az öngyilkosság előtti este eljött hozzánk, mert beszélni akart velem, de nem voltam otthon. Most már sosem tudjuk meg, mit akart mondani...

- Te mindig is egy forradalmár típus voltál, nem volt gondod ebből?

- Az iskolában voltak problémák, mert nagy volt a szám. Ezt nem tudom,

kitől örököltem, mert a családban ilyen nem volt. Rettenetesen utáltam a kommunizmust. Abban az évben, mikor az Apolló űrhajó leszállt a Holdra, Magyarországon tiltakozást szerveztek a vietnámi amerikai megszállás ellen. Minden iskolában, így nálunk is aláírtattak a diákokkal egy az amerikai „agresszió” ellen tiltakozó nyilatkozatot. Természetesen én is aláírtam, de megfordítottam a papírt, és ráírtam a hátoldalára: „Egyébként pedig gratulálok az amerikai népnek a Holdraszálláshoz!” Mondanom sem kell, pár perc múlva már az igazgatói irodában álltam...

- Ha egyszer alkalmat kapnál arra, hogy az egész világhoz szólhatnál, mit mondanál?

- Egyszer építettem egy hatalmas családi házat. Úgy terveztem, hogy a tetején koncertet fog adni az Illés, vagy az Omega, és az embereket összehívom, hogy hallhassák őket, de úgy, hogy ne tudjanak arról, hogy ezt én finanszírozom. Szóval én azt szeretném, hogy a világon béke legyen. Úgy gondolom, hogy senki sem felsőbbrendű és senki sem alsóbbrendű. Ennek a világnak el kell jutnia a megbékélésig, és szerintem előbb-utóbb el is éri majd.

Ez jó lesz az interjú végére - gondolom, és kikapcsolom a diktafont. „Szállj, szállj sólyom szárnyán!” - énekli Rózsi és Andris egy újabb sztoriba kezd.

- Egyszer Schweitzer főrabbi mondott egy történetet egy sábeszkor. A

bohóc elmegy a rabbihoz...

- Várj, bekapcsolom a diktafont! - szólok közbe, és ismét elé teszem a hangrögzítő készüléket.

- „Rebbe!” - mondja a bohóc - folytatja Andris. „Van egy problémám. Ahányszor fellépek a cirkuszban, mindig van valaki, akit nem tudok megnevetetni!” Azt mondja a rabbi: „Miért csinálsz ebből ügyet? Ha a publikum tapsol, sikered van, ne érdekeljen, ha van egy ember, akit nem tudtál megnevetetni.” Erre a bohóc: „A baj az, hogy az az ember én vagyok...”

Andris nem folytatja, hosszú csend következik, a szeme könnybe lábad...

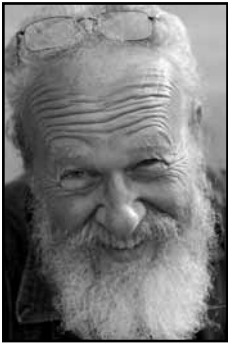
- Te vagy az a bohóc? - kérdezem végül, de a válasz sokára érkezik...

- Ezt így nem mondanám, mert erről hál' Istennek szó sincs, csak hát az ember életében vannak csúcok és vannak völgyek. Lehet, hogy ha újra kezdeném az életem, másként csinálnám a dolgokat. Sajnálom, hogy nem tudtam stabil családot alapítani sok gyerekkel. De hát ez a „szedre” (szerk. megj.: sábeszi tóraszakasz) véget ért, és jön a másik...

Itt újra kikapcsolom a diktafont, de Andris gyorsan még hozzátézi:

- De mindig jön egy újabb „szedre”!
„A vonat nem vár, elindult már...” - énekli Rózsi és mi megállapítjuk, hogy ez a nagyszerű művész megtalált, de valahogy el is vesztett valamit.

Ehud és barátai

Nincs ok szé-
píteni az igazsá-
got: Izrael új mi-
nisterelnőke,
Ehud Olmert
soha nem tarto-
zott a közked-
velt politiku-
sok közé (mert
voltak olyanok
- és nem is ke-

vesen -, akiről nemcsak utólag, de
aktív munkásságuk idején is szeretet-
tel beszélt az utca népe). Azt azonban
még bírálói sem vitatják, hogy intel-
ligens, gyors döntéshozatalra képes,
gyakorlott politikus. A jeruzsálemiek
szívébe mégsem sikerült belopnia
magát tíz éven át (1993-2003) betöl-
tött főpolgármesteri tisztségében.
Igaz, nagy elődje, az ország-világ-
szerte becsült és szeretett Teddy
Kollek után bárkinek nehéz lett volna
kivívnia a főváros sokrétegű lakos-
ságának elismerését.

Sokan úgy vélik, hogy választási
győzelmét nem saját magának tulaj-
doníthatja. A rászavazók Ariel Saron
útjának folytatóját látták-látják
benne. Míg Saron az államalapítók
nemzedékének utolsó vezéregyénisé-
ge volt, Olmertet e nemzedék ter-
mészetes örököséként fogadták el,
csakúgy, mint a miniszterelnöki
posztot kudarcot vallott Benjamin
Netanjahut és Ehud Barakot. Mivel a
választások után domináns kor-
mánypárt nélkül maradt az ország,
Olmertnek elsősorban legnagyobb
koalíciós partnerével, a Munkapárttal
kell teljes körű együttműködést
kialakítania. Ez nem jelenthet
számára különösebb problémát,
hiszen Amir Perec, a Munkapárt
vezetője évek óta jó barátja. Emellett
többször megtörtént a múltban, hogy
a politikai helyzet érdekegyeztetésre
készítette őket, mégpedig közös ellen-

felük, Benjamin Netanjahu ellen.
Olmert, a Saron kormány kereskedel-
mi és iparügyi minisztere és Perec, a
Hisztadrut (Szakszervezetek) elnöke
nem egy alkalommal dugták össze
fejüket a kulisszák mögött, hogy
meggátolják Netanjahu pénzügyimi-
nister keményvonalú programjainak
megvalósítását. Az előbbi politikai,
az utóbbi ideológiai ellenfelet látott
benne.

Amennyiben igaz, hogy az ellen-
tettek kiegészítik
egymást, Perec ide-
ális partner lehet. A
valaha hatalmas ba-
juszt viselő elnök
szókimondó, popu-
lista nyilvános sze-
replései és a mun-
kások érdekeinek
képviselése a nagy-
hatalommá duzzaszt-
ott Hisztadrut élén
régebben igen nagy
népszerűséget sze-
reztek számára.

Megválasztott
miniszterelnökként
mondott első beszé-
dének (2006. már-
cius 29.) jelentős
részét Olmert az
izraeli-arab béke-
folyamatnak szent-
elte. „Nincs szilár-
dabb béke, mint az,
amelyik megegye-
zésen alapul. A
megegyezés pedig
csak tárgyalások
útján születhet meg.“ Ugyanakkor
azt is hozzáfűzte: ha a palesztinok
nem hajlandók tárgyalóasztalhoz
ülni, Izrael széleskörű nemzeti mege-
gyezés alapján fog cselekedni.
Csaknem másfél hónappal később,
május 11-én Chaim Ramon igazságü-

gyi miniszter már időpontot is meg-
jelölt: amennyiben 2006 végéig nem
sikerül partnert találni a tárgyalá-
sokhoz, Izrael jövőre megkezdi az
egyoldalú visszavonulást.

Ramon nyilatkozatának érdekes-
sége, hogy a békefolyamatot támo-
gató 70 mandátumról beszélt. Ez azt
jelenti, hogy a Sasz-t, a vallásos sze-
fárd zsidók pártját máris számításon
kívül hagyta (a koalíciós egyeztető
tárgyalásokon Olmert felmentette a
pártot az egyoldalú
kivonulás feltétlen
támogatása alól), vi-
szont a Kadima (29
mandátum), a Munka-
párt (19) és a Gil (7)
mellé nyilván oda-
csatolta a Merc 5 és a
három arab párt (Ba-
lad, Raam-Tal és Cha-
das) a koalíción kívül-
ről várható, összesen
tíz mandátumát. Nem
érdektelen megjegyez-
ni, hogy ugyanazon a
napon Ibrahim Tzar-
tur sejk, a Raam-Tal
párt elnöke egy vallási
megbékélést szorgal-
mazó tel avivi konfe-
rencián kijelentette:
nincs akadály, hogy a
zsidó telepések helyü-
kön maradjanak és to-
vább éljenek az 1967.
június 4-i határok visz-
szaállításával létre-
hozandó palesztin ál-
lamban.

Tzartur kijelentésének hitelességét
már csak azért is kétségbe lehet
vonni, mert arab képviselőtársaival
együtt ő is vallja: Izrael Állam ki-
kiáltásának napja ma is katasztró-
faként él a palesztin nép kollektív
emlékezetében...

„...a
választá-
sok után
domináns
kor-
mánypárt
nélkül
maradt az
ország...“

Azon túlmenően, hogy politikai és gazdasági szemléletük ma már szinte megegyezőnek mondható, Ramon is barátjának vallja Olmertet. 1993-ban, mikor Olmertet Jeruzsálem főpolgármesterévé választották és lemondott képviselői tisztségéről, Ramont kérte fel, hogy búcsúztassa el a Kneszet plénuma előtt. „Már 2001-ben Ehud elé tártam a telepek kiürítésének tervét, de akkor ő a Likud párt képviselőjeként nem támogathatta a tervet“ - emlékszik vissza Ramon. Ariel Saron jobbkezéként Olmert volt az, aki a

médiában lehangolta a politikai ellenfeleket, egyezkedett a vallásos pártokkal és segített összetartani a koalíciót. Most azonban miniszterelnökként egyéb teendők várnak rá. Neki is szüksége van valakire, aki az említett „segédmunkát“ elvégzi számára. Ramonnak köszönhető a Sasz párt megnyerése a koalíció számára, jelenleg pedig a Jahadut Ha'Tora vallásos párt hat képviselőjét igyekszik meggyőzni a csatlakozásról (lehetséges, hogy lapzártánkig sor kerül az egyezmény aláírására). Olmert barátai azonban egymással

nincsenek jóban. Perek és Ramon rivalizálása még abból az időből fakad, mikor a Hisztadrutot vezették. Ennek ellenére Ramon úgy véli, meg kell adni az esélyt a közös sikerre, s bízik benne, hogy a jelenlegi kormány - programja végrehajtása után - a következő választásokon ismét elnyeri a szavazók bizalmát.

Somos Péter
somospeter@yahoo.com

forrás:
www.walla.co.il és
www.nrg.co.il

Nyíregyháza jövője

Nyíregyháza Megyei Jogú Város fejlesztési terveiről tartottak nemrég konferenciát, melyre Hitközségünk is kapott meghívót. Az elképzelések a „Bencs Terv“ nevet kapták.

Városunk 2007 - 2013 közötti fejlesztési irányait, terveit az Önkormányzat széles társadalmi fórum bevonásával igyekszik kialakítani. Ennek keretében május 9-én az egyházak, egyházi intézmények képviselői előtt Csabai Lászlóné polgármester asszony és Giba Tamás alpolgármester ismertette a Nemzeti Fejlesztési Terv - az Új Magyarország Program - keretében az EU támogatások - pályázatok - segítségével városunkra vonatkozó „Bencs Terv“ elnevezésű elképzeléseket.

Csabai Lászlóné néhány példa kapcsán felhívta a figyelmet arra, hogy életünk minden területét átszövik az EU törvényei.

Így például minden közüzemi szolgáltatást a tényleges árban kell biztosítani, vagy pl. kormányzati támogatás csak az önkormányzatok EU-s pályázatainak önerejére fordítható.

Giba Tamás alpolgármester vázlatosan ugyan, de végigment a fejlesztési terve minden elemén, melynek

egyes elemeit regionális illetve országos elképzelésekhez kell hangolni.

A közlekedés fejlesztése területén hallhattunk többek között az M3-as autópálya nyíregyházi elkerülő szakaszának kialakításáról, a Nyíregyháza - Budapest vasútvonal emelt sebességűvé fejlesztéséről, mely miatt négy vasúti felüljáró építése szükséges. Fejleszténi a repülőtér, bővíteni a kerékpárutakat. Megépülne a külső körgyűrű, áthelyeződne a nyírségi kisvasút, több aluljáró is

épülne. Hallhattunk parkolóházak építéséről, környezetbarát buszok beállításáról, a Búza téri piac, a Bujtosi Szabadidőközpont és Sportcsarnok átépítéséről.

Elhangzott a Síp utcai parkoló utcaként történő átalakításáról és sok egyéb, az élhetőbb város kialakítását célzó elképzelésről.

Nyíregyháza fontos szerepet kapna a Debrecen - Nyíregyháza - Záhony „innovációs híd“ kialakításában. Épülnének elővárosi vasútvonalak, új ipari park.

Kiemelt fejlesztések a kultúra, az oktatás, a környezetvédelem, az egészségügyi ellátás és a turizmus területén is várhatók.

Kertész Gábor

Autópálya: a táblák már jelzik, de nem ért még ide

Meghívó

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség meghívja tagjait, nyíregyházi kötődésű hittestvéreit, és mindazokat, akik együttérezni kívánnak a zsidósággal, a

2006. június 11-én, vasárnap
tartandó

Mártírok Emléknapjára.

Program:

10:00 óra: városi megemlékezés a nyíregyházi Holokauszt emlékműnél (14 emeletes ház mögött)

11:00 óra: megemlékezés a nyíregyházi Kótaji úti zsidó temetőben, ahol a gyászbeszédet Frölich Róbert főrabbi tartja

Imarend Sávuostra

június 1-je, csütörtök: 18:00, mincha, mááriv
június 2-a, péntek: 8:30, sáchrít, muszáf
18:00, minchá, kábálát sábát
június 3-a, szombat: 8:30, sáchrít, muszáf,
mázkír

Imarend Tisebavra

augusztus 2-a, szerda: 19:00, mincha, mááriv
augusztus 3-a, csütörtök: 8:30, sáchrít
böjt kezdete és vége: 08.02. 20:07 és 08. 03. 20:52

Talán még nem késő....

Hitközségünk vezetősége tisztelettel kéri a hitközség tagságának segítségét a Holokauszt során elpusztult sorstársaink emlékének megőrzésében. Köztudott, hogy a temetőben lévő emlékfal még a nyíregyházi áldozatok tekintetében sem teljes, a megye más településéről elhurcoltak neveinek száma a tényleges áldozatok számához képest igen csekély.

*Hitközségünk tagjainak döntő többsége a vészkor-szak alatt a megye valamely településén élt, így emlékeiben megőrizte szülőfaluja, lakhelye elpusztult zsidó családok, családtagok neveit. **Kérjük, hogy névsort kézirat formájában minél előbb adják le, vagy dik-tálják le a hitközség irodájában.** Tény, hogy az emlékek megkophattak egy-egy név elmosódhatott, de ezek tisztázását a levéltárakban megkíséreljük.*

Jelenlegi elképzelésünk szerint az áldozatok neveit a zsinagóga belső falán helyeznénk el. Segítségüket előre is köszönjük.

Sófár ■ A Nyíregyházi Zsidó Hitközség folyóirata. ■ A Hitközség címe: 4400 Nyíregyháza, Mártírok tere 6., e-mail: nyirzsidó@freemail.hu, tel./fax: (36)-42-417-939, számlaszáma: OTP 11744003 - 20331427 ■ Az újságot szerkeszti a szerkesztőbizottság. ■ A Sófárt a Gprint Iroda nyomtatja (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 1.). ■ A Sófárban megjelenő fotókat - ha az másként nincs feltüntetve - Tóth-Ábri Péter készítette (www.pbase.com/tothabri). ■ Az újság ingyenes. ■